

YLÖS HELVETISTÄ

KIRJ. KONRAD LEHTIMÄKI

(Jatk. edell. num.)

KOTITARKASTUS.

Kun Marcusen askelten ääni oli lakannut kuulumasta, alkoi Aurelia kävellä edestakaisin lattialla ilon ja mielenliikutuksen valtaamana.

Sitten hän äkkiä puki pienen päällystakkinta ylleen ja lähti ulos.

Hän poikkesi läheiseen kahvilaan ja pyysi puhelimittes sisarensa tulemaan heti luokseen. Sitten hän palasi asuntoonsa ja asetti teeveden kiehumiaan sähkökeittiöön.

Hetken kuluttua kuului kadulta pyörien jyrrästä, ja heti sen jälkeen astui Julia reippaasti sisään ja kysyi liikutettuna:

— Onko jotain ikävää tapahtunut...?

— Ei, ei ikävää — lapsi kulta... mulla...

Julia katsoi häntä tarkemmin ja huudahti kiihkeällä, hiukan vapisevalla äänellä:

— Ah... nyt tiedän, Aurelia! Hän on ollut sinun luonasi... ja hän on sanonut sen... Eikö niin Aurelia?

— Niin, — myönsi Aurelia; hän näytti syytetyllä, joka tunnustaa riköksensä.

— Rakas sisareni, tule oikein onnelliseksi... ja, ja...

Aurelia syleili sisartaan, ja tuntiesaan tämän hennon ruumiin vapisevan pisti hänen rinnassaan tuskallisesti — niinkuin olisi tehnyt raskaan rikoksen sisartansa vastaan.

— Lapsiruukku, — kuiskasi hän hiljaa, arastellen. — Sinä siis rakastat häntä yhtä paljon kuin ennenkin... Julia puristautui tujasti häntä vastaan ja sopersi nyhykyttäen:

— Vielä enemmän... Aurelia! Huomasin sen tänään, siellä... kun hän putosi siten. Olen vavissut tähän asti... Mutta älä vain ole vihainen — anna anteeksi... Minä koetan unohtaa...

Hän kohotti lapselliset, tuskan kalventamat kasvonsa, ja Aurelian sydämessä läikkyi kiihkeä hellyys ja säälil; hän pyyhki sisarensa kyyneleet kun äiti lapsensa, puhuen väriselväällä äänellä:

— Rakas, rakas lapsi... kuinka voit ajatellaakaan, että olisin sinulle vihainen! Julia — minä en voi sallia, että sinä kärsit... Minä sanon, etten minä...

— Ei Aurelia! — keskeytti Julia kiihkeästi. — Et saa puhuakaan noin! Teidän molempien täytyy tulla onnelliseksi... Ja katsois Aurelia... en minä sentähden itke... On vain vähän itkä...

Hänen puheensa katkesi rajuun itkuun.

— Voi rakas, pieni sisareni... Ei kukaan voi olla noin hyvä kuin sinä... et yhtään ajattele itseäsi... aina vain...

Mutta nyt ei Aureliakaan voinut hillitä itkuunsa. Ja niin he syytysten sikivät kauan — niinkuin metsään eksyneet lapset, kun alkaa hämärtyä ja tuuli suhisee salaperäisesti puista.

He olivat juoneet teensä ja istuivat valeten, kun Aurelia kysyi omituisesti epäroiden:

— No, miten kotona...? Onko äiti kirjoittanut sinulle? En muistanut päivällä kysyä...

— Ajatteles, minkälainen minä olen! — huudahti Julia eloisasti. — Juuri tänään sain häneltä kirjeen — enkä muistanut ottaa mukaani!

— Mitä äiti kirjoitti?

— Hän kirjoitti ikävöivänsä meiltä kovasti ja surevansa isän menettelyä sinun suhteesi. Ja ajatteles: hän pyysi meitä siitä huolimatta rakastamaan isää!

— Oi miten hyvä äitiraukkamme sentään voi olla! — puhui Aurelia värisevin äänin. — Isä on tuottanut hänelle niin paljon surua... ja siitä huolimatta hän... Niin Julia: äiti ja sinä olette samanlaisia!

— Mitä sinä puhut, Aurelia... kuinka sinä — sopersi Julia lievästi moittien ja hänen kasvonsa karahitivat punaisiksi. Aurelia katsahti heittäen sisarensa ja puhui hetken kuluttua kuin itsekseen:

— Kyllä äitiparan elämä siellä mahtaa olla kovin surullista, kun ennen olimme molemmat hänen luonaan — ja nyt sinäkin vielä joudut lähtemään... Ei, kyllä minä jätän lukuni kesken ja menen maalle!

— Minä sinne lähten! — innostui Julia hypähtäen seisalleen. — Minun lukuni eivät ole vielä juuri alulakaan — ja äiti on tärkeämpi kuin tuollaiset luvut! Mutta sinulla on täällä tehtävä... jota ei voi jättää: Aurelian kasvot synkiyttyivät ja hetken kuluttua hän kysyi arastellen:

— Entäs isä... onko hän nyt puhunut mitään...

Julia loi katseensa alas ja vastasi tuskallisesti:

— Minä en voi enää ymmärtää isää... hän on, hän on...

Hän vaikeni, tarttuen sisarensa käteen ja sitten lisäsi kiihkeästi, paheksuen:

— Niin, minä lutan hänelle äidin kirjeen ja pyysin, että sinä saisit taas tulla kotiin, niin hän... hän vastasi tuimasti, että hänen talonsa ei saa olla kapinallisten pesäpaikka! Hän ei ole mikään isä!

Julia alkoi taas katkerasti itkeä. Isän kylmät sanat sattuivat Aurelian sydämeen kuin kovat, terävät jääpuikot, ja hän veti henkeään aivan ankarain ponnistusten jälkeen. Mutta hän pakotti itsensä ulkonaisesti tyyneksi jaanoi hitaasti:

— Katso Julia, kasvatus ja yhteiskunnallinen asema tekevät hänet selälaiseksi... En minä usko, että hän muuten niin menettäisi... Silloin Julia lakkasi äkkiä itkemästä ja tarttui sisarensa käteen sanoen päättävästi:

— Aurelia. Minä tahdon myöskin ryhtyä siihen työhön! Toimita sinä minut heti... — Kyllä minä muuten... mutta kun se on niin vaarallista... ja... — Hän vaikeni ja Julia kysyi leivottomasti:

— Mitä nyt Aurelia? Sinä muuttit niin omituisen näköiseksi... Onko jotain tapahtunut? — Ei, mutta... minä vähän epäilen... Ja nyt sanon siltä varalta, että joutuisin vankilaan: älä vain tule sinne katsomaan! Silloin vangitseisivat sinutkin.

— Vankilaan...? — ängkytti Julia pelästyen. — Mistä epäilet...?

Aurelia tarttui Julian käteen ja puhui tyyneesti, rauhoittaen:

— Katso, nyt kun olen jakamassa viimeisen lentolehtisen piirini luottohenkilöille, katsoi eräs sotilas minua niin omituisesti — ikäänkuin säälien. — Vaikka hän on luottohenkilö, tuntui minusta, ettei hän ollut rehellinen. Ja viime viikolla, kun kävelin Mar-

cusen kanssa tällä kadulla, seurasi meitä pimeässä joku mies. Marcus lähti äkkiä sinnepäin, ja silloin tuo musta varjo pakeni kuin henkensä edestä.

— Mitä nyt on tehtävä...? — häitähi Julia. — Sinun pitäisi lähteä pois kaupungista...

— Ei se auta — kun minua kerran pidetään silmällä. Parasta siis on olla aivan rauhallinen ja valmistautua kaikkeen. Xiä sinä vain ole levoton, Julia... Minun on aina hyvä olla silloin kun olen tehnyt velvollisuuteni...

— Aurelia! — huudahti Julia tuihosti, ponnahtaen seisalleen ja hänen mustat silmänsä leimahtivat. — Jos sellainen tapahtuu, niin sinun paikkasi ei saa hetkeksikään jäädä tyhjäksi! Puhu jo huomenna siellä ja anna minulle pieni kirje, että tietävät...

— Min, minä kirjoitan sinulle kirjeen.

Aurelia lausui nuo yksinkertaiset sanat salaperäisen painavasti. Ja kun he seisovat vastakkain, innostuneina, päättäväisinä, näyttivät he yhdennäköisiltä kuin kaksi nuorta puuta. Aurelia meni kirjoituspöydän ääreen.

Kello löi kaksiotoista.

Julian poskia myöten vieri kyyneleitä, ja hän piteli kädessään tavattoman pientä kirjekuorta. Hänen toista kättään puristi Aurelia, puhuen hellästi:

— Jos siis joutuisin kokonaan pois... niin anna tuo hänelle. Ja luota... rakasta häntä — tee hänet onnelliseksi... Rakas lapsi... muista nyt tarkkaan mitä sanoin...

— Ei, ei, Aurelia... — nyhykytti Julia. — Et saa kuolla... ei...

— Xiä itke, pikku Julia! — lohdutti Aurelia. — Kaikki käy hyvin... ehkei mitään tapahdu... minä vain siitä varalta...

Julia puki päällystakinta ylleen, tarttui Aurelian käteen ja sanoi hiljaa, sydämellisesti:

— Näkemiin, rakas Aurelia! Tula jo huo...

Sana katkesi kesken, hän hätkähti kuin surmaavasta sähköiskusta — sillä eteisen ulko-oveen iskettiin kolme harvaa lyöntiä. Hän alkoi vavista ja kysyi käheällä äänellä:

— Niitäkö...?

— Niin... — kuului Aurelian matala kuiskaus; hän katsahti oveleppäitä tuskallisella jännityksellä. Taas vaihtoi Julia; hänen lumivalkoisilla kasvullaan kuvastui niin hirveä hätiä ja kauhu — kuin ihmisen, joka herää tainnostilastaan ratakiskolle sidottuna ja näkee pikajunan tulusilmien lähenevän, suurenevan... Hän oli huomattamaisillaan, mutta silloin Aurelia peitti hänen suunsa ja kuiskasi häntäntyneenä:

— Julia rakas... tyyntyy, ei mitään vaarallista... ei mitään! Aa — nyt tiedän — tule!

Hän tarttui sisarensa käsivarteen ja veti hänet emännän huoneeseen.

Kun he ehtivät sinne, tuntui koko talo värisevän iskuista ja emäntä, uskottoman ihava, leski ponnahti kirkasten istualleen...

Aurelia juoksi hänen luokseen ja puhui kuumaisen nopeasti:

— Tuolla on poliisi... Ottakaa sisareni taakseen... korvaan teille... — Ei ei, Jumalan tähden! Minä en uskalla poliisia — vastustaa... — sopotti emäntä pelosta vavisten. — Herra siunatkoon ei, ei!

— Hän on viaton lapsi... Saatta tuhanden markkaa!

— No Jumalan nimeen siis... Tulkaa tänne... Aurelia näki sisarensa katoavan emännän leveän sellän taakse, ja vaikkapa poliisit jyskyttivät entistä vimmatummin, ei hän enää pelännyt. Hän hiipi omaan huoneeseensa, sieltä eteiseen ja kysyi hiukan vapisevalla äänellä:

— Kuka siellä on?

— Poliisi! — rähähti ulkopuolelta aivankuin kiukkuisen kotran haukaudus. — Te joudutte vielä tästäkin edesvastuuseen!

Aurelia tunsi vihaavansa tuota röyhkeätä ääntä, noita kaikkia, jotka odottaen vahtivat ulkopuolella kufi koiralauma pienen, loppuunajetun otuksen luolan suulla. Tuo viha antoi senverran voimaa, ettei hän enää vavissut, kun hän aukasi oven ja kysyi kylmästi:

— Mitä asiaa teillä on minulle — näin myöhään?

Aurelian varma käytös, hänen kaulan, hieno olemuksensa vaikutti sarta miupseeriin niin, että hän aivan tahtomattaan kumarsi ja ängkytti hiukan hämmentyen:

— Hyvä neiti... velvollisuus... Ja tiedättehan te neiti, että meillä on oikeus tulla milloin tahansa... — Väkivallan oikeus on maantienrosvollakin. Tehkää siis vain mieleenne mukaan.

Aurelia lausui nämä sanat hillityllä äänellä, mutta hänen silmänsä säilyivät vihasta. Sitten hän istuutui sivuttain korituolinna ja alkoi katsella seinällä riippuvaa pientä jäljennöstä Munkaesen taulusta: "Kristus Pilatuksen edessä..."

Ja poliisit aloittivat työnsä... Aurelia ei tiennyt miten kauan kotitarkastusta oli kestänyt. Kaikki tuntui sekavalta, epätodennukselta — pitkältä, inhoittavalta unelta... Silloin kuului omituinen, ritisevä ääni; Aurelia käännähti ja näki erään mustapartaisten miehen terävällä veitsellä viiltävän halki nojatuolin plyysipäilystä ja sitten alkoi tottuneesti penkoa täytettä...

Aurelia kuuli oman, tuskanvoihketa muistuttavan huokauksensa; hän heräsi kuin unesta, muistaen taas kaikki...

Tämä on siis totta. Kirjat, käsikirjoitukset, linavaatteet, taulut, halkakustut tynny — kaikki oli viskottu lattialle. Eräs pitkä, laaha mies oli hyökännyt toisenkin nojatuolin kimppuun, repien ja kaivelen sen sisuksia silmät ahaasti kiiltäen. Aurelia alkoi väristä inhosta ja tuskaasta: niinkuin nuo miehet olisivat jollakin julmalla tavalla raadelleet hänen lemmikkiratsuaan... Aurelia oli valmistautunut vangitsemiseen, kotitarkastukseen, mutta hään oli kuvitellut olevan jotain juhiallista, sankarillista. Ja tämä: inhoittavaa, rumaa, pitkää kidutusta... Säälittömän, nälkäisenä varisparvena hyökkäsivät tosiasiat ja muistot hänen päällensä, yksi toisensa jälkeen, ja jokainen iski paksulla nokallaan hänen sydäntään: hän oli äskettäin ollut samalla tuulilla, joka nyt on revitty... Äskes oli elämä onnellisin hetki — ja nyt tämä...

Silloin tuntui Aureliasta kuin olisi terävä nokka iskeytynyt ihan sydämen lävitse ja sitten kuiskannut hiljaa, sähisvästi:

— Loppu... Aurelia oli väistämättä tuntenut jotain tuollaista, mutta nyt se varmasti: hän muisti, että lentolehtien levittäjä oli tuomittu elinkautiseen